

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૅ.પીરાઅિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૬૨૨૫ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ હિંદીની પત્રોની વ્યાતના
ધારાની યોજી

વિષય મીઠાકાંડ ૨૨૪૨૨૪

ખંભાતી ખત્રીની ન્યાતના ધારાની ચોપડી.

આવૃત્તિ પહેલી

પ્રત ૨૦૦

ન્યાત તરફથી

કપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

ખત્રી રણછોડદાસ અંબારામ પટેલ.

ગલ્લેમંદીની ગોળ શેરી,—સુરત.

આ ધારાની ચોપડી ન્યાતમાં ઘર દીડ દરેકને
ત્યાં આપવામાં આવી છે.

સુરત ભાગાતગાયમાં આવેલા ખા “રાંદેર” પ્રિન્ટીંગ

પ્રેસમાં રતિલાલ દુર્લભદાસે છાપી.

સને ૧૯૧૬

મુજરાત વિધાપાઠ
અમદાવાદ
મુજરાતી કોપીરાઈટ સંસ્થા
૧૯૬૫
મુદ્રિત નો અંભાતી ખત્રીની
પંચના ધારાઓ.

સંવત ૧૯૭૨ના કારતક શુદ્ધ ૧૧ને વાર બુધે
અંભાતી ખત્રીની પંચ ત્રંબકનાથના
દેરામાં મળી હતી. તેમાં થયેલા
કરાવોની વીગત નીચે મુજબ.

કલમ ૧ સી.

વિવાહ સહી થાય તે છોકરાના બાપ પાસેથી
રૂ. ૫૦ તથા છોકરીનાં બાપ પાસેથી રૂ. ૫૦ લઈને વસ-
તારીઆ હોય તે બુમલે રૂ. ૨૦ લાવીને પટેલ રણુદાસને ત્યાં
નામ નોંધાવીને પટેલના હાથની ચીટ્ટી લઈ જાય તે ચીટ્ટી
પ્રાપ્તિને ત્યાં આપી આવે તેનો પડો પ્રાપ્તિ લઈને વિવાહ.
જોડાવવા જાય.

કલમ ૨ બી.

વિવાહના વસતારાના હકે.
રૂ. ૦૧ વિવાહ સહી કરામણી છોકરાના બાપ
પાસેથી લેવો.

(૩)

૩૧. ૦૧ વિવાહ જોડાય તે દીવસના પડાનો.

૩૧. ૧૧૧ વિવાહ જોડાય તેના હુકનો વસતારીઆનો.

૩૧. ૨) જીમલે લેવા.

મા દીકરા તથા જન બોલાવવાની વીગત.

જે છોકરીનું કારણ હોય તેનોજ મા દીકરો બોલાવી
વહીવટ કરે.

જે છોકરીની રીત કરી હોય તેનોજ મા દીકરો
બોલાવે, બીજનો બોલાવાય નહીં.

૧લો. મા દીકરો વિવાહનો બોલાવે.

૨જો. મા દીકરો ગાગેરનો બોલાવે.

૩જો. મા દીકરો કેરીનો બોલાવે.

૪થો. મા દીકરો લગન પછી દીકરાનો બોલાવે.

છોકરાવાળા જન બોલાવે તે પછી ઉપરની
વિગતે બોલાવે.

આરથી પાંચમીવાર મા દીકરો તથા જન બોલાવે
તો નાતના શુનાના ૩૧. ૫૦) લેવામાં આવશે.

કલમ ૩૭.

વિવાહના ૩૧. ૭૧-૧૧૧ છોકરાના બાપ પાસેથી પ્રાપ્ત
લે. તેમાંથી નાતના ૩૧. ૩) નાત ગોરને આપે તે નાત
ગોર ૩૧. ૩) મોતીરામ પ્રેમચંદને ત્યાં જમે કરાવી આવે.

(૪)

વિવાહની વિગત.

કારતક શુદ્ધમાં સહી થાય.

કારતક વદમાં વિવાહ બેઠાય.

એ સિવાય આગળ પાછળ કોઈપણ વિવાહ સહી કરે
છે તે કોઈ કરે નહિ ને કરશે તો નાતના શુનામાં આવશે.
તે શુનાના રૂપીઆ પા] લેવામાં આવશે.

વિવાહની વિગત. તથા બ્રાહ્મણનું દાપુ.

૭-૧૧ ૧૦૧ બ્રાહ્મણનું દાપુ.

૨૧૧ પાટલાનાં.

૦)૦૧૧ છોકરીને ટંકા ૧.

૩) નાતનાં.

૦)૧૧૧ નાત ગોરના પૈસા સાત.

૦)૦૧૧ ગણેશના.

૦)૦૧૧ ગોતરેજના.

૦)૦૧૧ વસતારીઆના.

૦)૦૧૧ પરાના.

૦૧૦૧ રાતની પુંબના.

૭-૧૧ જીમલે.

જે બ્રાહ્મણ વિવાહ બેઠાવતી વખતે હાજર હોય તેને
દક્ષણા આપવી. ને જે બ્રાહ્મણ હાજર નહિ હોય તેની દક્ષણા
માગે તો પણ આપવી નહીં.

(૫)

કલમ ૪થી.

પોલકા ટોપી કરે છે તે કોઈ પણ કરે નહીં અને કરે તો નાતના ગુનાહમાં આવશે. અને કરે તેની પાસેથી રૂા૦ ૫) નાતમાં લેવામાં આવશે.

ઓઢણી ઘાઘરીની વીગત.

વેહવા થયા પછી એકવારના રેશમી ઓઢણી ઘાઘરી કરે ફરી કોઈ પણ સગાને ત્યાં લગ્ન-વેહવાનો ખર્ચ હોય કે જાતે છોકરીનાં ખાપને ત્યાં ખર્ચ હોય તો કરે નહિ. ને કરસે તો રૂા૦ ૧૦૦ નાતમાં લેવામાં આવશે.

ઓઢણી ઘાઘરી એક વખતની કરે. ગોઠે આડે દહાડે તાણું હોય તેવારે કરે. ફાવે તો લગ્ન-વેહવા હોય ત્યારે કરે. પણ એક વારથી ફરી બીજી વાર કોઈ કરે નહીં. અને છોકરી ઉમ્મર લાયક થયા પછી તેના સાસરીયા રેસમી લુગડુ કરે છે તે કશ્વાનું કાયમ રાખ્યું છે.

કલમ ૫મી.

લગ્નના વહીવટની વીગત.

લગ્નમાં ન્યાત જમાડવાની હોંશ હોય તો તે ખુશીથી જમાડે ને નાખુશી હોય તો લગ્નનો વહીવટ કરીને બેસી રહે અને ન્યાત કરે તો સુરાપાન કોઈ વાપરે નહીં. અને વાપરે તો નાતના ગુનાહના રૂા૦ ૨૫) લેવામાં આવશે.

(૬)

અને કોઈને ત્યાં નાતનો ખર્ચ હોય ને નાત જમતી હોય અને જૈરાં પંગતમાંથી ઉઠીને પોતાના સગાને ત્યાં સુરાપાન કરવા જાય છે તે બંધ. અને જસે તો બોલાવનાર નાતના ગુનાહમાં આવશે અને તેની પાસેથી રૂાં પા લેવામાં આવશે.

ન્યાતમાં કોઈ છાંડે નહિને છાંડે તો નાતના ગુનાહમાં આવશે. તે ગુનાહનો આનો ાા લેવામાં આવશે.

ઘરડાઓને પાટે બેસવા બોલાવે છે તે વહીવટ બંધ. અને જે બોલાવશે તે નાતના ગુનાહમાં આવશે. તે ગુનાહના રૂાં ૧ પા લેવામાં આવશે.

પરણી રહ્યા પછી વઢાયગીરી વખતે જૈરાંઓ ભુડાળું ગાવા જાય છે તે બંધ. અને ભુડાળું ગાવા જશે તો ઘર-ઘણી નાતના ગુનામાં આવશે તે ગુનાના રૂપીઆ પા) લેવામાં આવશે.

ગોરવ નોતરવા જવાની વીગત.

ગોરવ નોતરવા પાંચ જૈરાં જાય પાંચથી વધુ મોકલે નહીં, અને વધુ મોકલે તો ન્યાતના ગુનાહમાં આવશે. તે ગુનાહના રૂાં ૧૦૧ લેવામાં આવશે.

ગોરવ જમવા બોલાવવાની વીગત.

૧. કોઈની ખુશી હોય તો ન્યાત સમસ્ત કહે.
૨. કોઈની ખુશી હોય તો સાજન સાથે કહે.
૩. કોઈની ખુશી હોય તો માદીકરા સાથે કહે.

(૭)

ચાંદલાના વેહવારમાં જન્મશુતી વપરાય નહિ ને જે વાપરસે તે નાતના શુનાહમાં આવશે, તે શુનાહના રૂ. ૧૦૧૦૮ લેવામાં આવશે.

છોકરાના તથા છોકરીના લગનની નાતમાં રૂપીઆ લેવાય છે તેની ચાલુ વિગત.

૧. વરના બાપ પાસેથી રૂ. ૨)
૨. કન્યાના બાપ પાસેથી રૂ. ૨)

૪

જુમલે રૂપીઆ ચાર બ્રાહ્મણુ લઈને નાત ગોરને આપે તે રૂપીઆ મોતીરામ પ્રેમચંદને ત્યાં જમા કરાવી આવે છે.

લગનમાં ગોરનું દાપુ.

છોકરાના લગનમાં ગોરના દાપાની વિગત.

૪] ઘર દાપુ.	૧) વેફાંતનો
૦ ગ્રહસાંતક તથા પરચુરણુ ૦) =	પુંબના
૦ પરખતના	૦) = વરૂણી તથા વહનની પુંબના
૧ ગોર ઘોતીઆનો	૨) નાતના
	૦) = બ્રાહ્મણુના
- જુમલે રૂપીઆ ૬૦૦૦ = બ્રાહ્મણુને આપવા.

(૮)

છોકરીના લગનની હાપાની વીગત.

૪ ઘર હાપુ	૦) પુંખમાં
૧ વેદાંતનો	૦) વરણી તથા વહનની પુંખ
૦) અહસાંતકના	૨) નાતના
૦) ખુતાના	૦) પ્રાદ્યુના
- જુમલે રૂપીઆ ૮૦ પ્રાદ્યુને આપવા.

અહસાંતકની વીગત.

લગનમાં અહસાંતક કરે છે તે ગોઠે બે જણ કરાવે ગોઠે ચાર જણ કરાવે ને મોહડ ઘાલે છે તે ઘરમાં બે હોય કે ચાર હોય ગમે તેટલા ઘાલે ને છોકરો તથા છોકરીઓ પરણાવી લે. તેની રોકાણ થાય નહિ ને રાતમાં પરણાવી લે. શવાર પાડે તો ઘરઘણી ન્યાતના ગુન્હામાં આવે.

ન્યાત જમતી હોય ત્યાં આગળ કેઈ પણ હુલ્લડ તોડાન કરે નહીં. ને એમ કરતાં કેઈ પણ હુલ્લડ તોડાન કરસે તો ન્યાતના ગુન્હામાં આવશે તે ગુન્હાનો રૂપીઓ ૧૦ લેવામાં આવશે.

લગનમાં ૧ છોકરો પરણાવે તેનું આખું હાપુ ને તેની સાથે છોકરી બે અથવા ચાર લગન હોય તો દોહું હાપુ આપવું.

વેહવા અટકાવ પ્રસંગે મોડા વહેલા કરે તથા લગન કરવાના હોય ને તે ઘણીને વેહવાનો ભોગ ન આવતો હોય તો વેહવા કરી લે.

(૯)

મોસાળીઆ મનાવવાની વીગત.

જેના મોસાળ પક્ષમાં વિરૂધ્ધનો ભાગ હોય તો લગ્ન પ્રસંગે અથવા કારણ પ્રસંગે તેને મનાવવા જાય.

બીન તકરારી આવતા જતાં હોય તેને ત્યાં નવોરીવાજ કાઢીને મોસાળીઆને મનાવવા જાય છે તે જાય નહિ. ને એમ કરતાં મનાવવા જસે તો નાતના ગુન્હામાં આવશે.

જાગ વાવે એકવરા વાવે તેનું આજ્ઞાનું દાપુ.

૧૥ જાગને.

૧) સામાનનો.

કુલ્લે રૂ. ૨૥

છોકરીઓના ચાંદલા વરતની વિગત.

છોકરીઓ ચાંદલા વરત લે છે તે પુરૂં થાય ત્યારે તેના સાસરે દાખડા આપી આવે અને તેની સાથે રૂ. ૧] દાખડામાં મેલીને આપવા જાય અને એક રૂપીઆના રીવાજથી બીજો રૂપીઓ વધારે મેલે તો નાતના ગુનાહમાં આવે તે ગુનાહના રૂ. ૨] લેવામાં આવશે.

અને દાખડા સાથે ચારણી લઈ જાય તો નાતના ગુનામાં આવશે. તે ગુનાહના રૂ. ૫] લેવામાં આવશે.

નાતમાં પહેલ વેહલા છોકરી રજસ્વલા થાય તે વખતે સાસરે મેલવા જાય છે. ત્યારે ભાણું મંડાવે નહીં અને પાણું તેડવા જાય છે તે વખતે પણ ભાણું મંડાવે નહીં. જે

કોઈ મંડાવશે તો નાતના ગુનાહમાં આવશે તે ગુનાહના
૩૧. ૫) લેવામાં આવશે.

કલમ ૬ ફી.

જે કોઈને ત્યાં સીમંત આવે તો ખોળાની રીત
કરીને બેસી રહે. અને નાતના ઉપરાંત થઈને શ્રીમંત કરે
તો ૩૦ ૫૧) ન્યાતમાં આપે ને ન્યાત જમાડે તો મુરપાન
વાપરે નહીં અને વાપરે તો ગુનાહમાં આવશે. તે ગુનાહના
૩૦ ૨૫) લેવામાં આવશે અને ઘરડાઓને પાટે બેસવા
બોલાવે છે તે બંધ. અને બોલાવશે તે નાતના ગુનાહમાં
આવશે અને તે ગુનાહના ૩૦ ૧૫) લેવામાં આવશે.

૩૦ ૫૧) આપીને ખરચ કરવાને તૈયાર થાય ને
છોકરીના આપને એમ કહેશે કે હું નાત કરું છું તમે
મોસાળુ કરો. ને છોકરીનો આપ વેહવાઈના કહેવાથી મોસાળુ
કરે તોએ જમાઈને ૩૦ ૫) આપે પણ સગાંવહાલાને
કોઈને વેહંચે નહીં ને એમ કરતાં વેહંચે ને જમાઈને ૩૦
૫)થી વધારે આપે તો છોકરીનો આપ નાતના ગુનાહમાં
આવશે. તે ગુનાહના ૩૦ ૧૫) લેવામાં આવશે.

નાતના રીવાજ પ્રમાણે ખોળાની રીત કરે ને એ
ઉપરાંત કોઈ પણ ઉપાધી કરે ને ૧૦૦ કે ૨૦૦ માણસ જમાડે
તો ન્યાતના ગુનાહમાં આવશે તેના ગુનાહનાં ૩૦ ૨૫)
લેવામાં આવશે.

શીમંતના ખોળાની રીતનું ગોરનું દાપુ.

૨) ખોળાનું દાપુ.

૦૥ ખોળાના સામાનનો.

કુલ્લે રૂ. ૨૥

માઈ અવનના ખોળાનું આકાણુનું દાપુ.

૪) માઈ અવનના.

કલમ ૭મી.

શીમંતમાં પહેલો છોકરો કે છોકરી આવે તેની
રીતની વીગત.

શીમંતમાં પહેલવહેલા છોકરો કે છોકરી આવે તો
કોપરા બોલાવે નહીં લાપશી ધી જમાડે નહીં ને જમાડે
તો નાતના ગુનાહમાં આવશે. તે ગુનાહના રૂા ૨૫૦
લેવામાં આવશે.

હજમડી વધામણી ખાવા જાય નહીં અને એમ કરતાં
મોકલસે તો નાતના ગુનાહમાં આવશે તે ગુનાહના રૂા ૫૦
લેવામાં આવશે.

કલ્લી શાંકળા છોકરાની ફાઈ લઈને જાય. એની સાથે
ખીજી કોઈ જાય નહીં. જાય તો નાતના ગુનાહમાં આવશે તે
ગુનાહના રૂા ૧૫૦ લેવામાં આવશે.

(૧૨)

આહુ સુવાવડના કોપરા કોઈ પણ બોલાવશે તો નાતના ગુનાહમાં આવશે. તે ગુનાહના રૂા ૧૦૧ લેવામાં આવશે.

જે કોઈને ત્યાં શીમંતનો છોકરો આવે કે આડે દહાડે છોકરો આવે તેને ત્યાં હીજડાં નચાવીને સુરાપાન કરવા બોલાવીને દરવાજે લઈ જાય છે તે બંધ. ને જે કોઈ નાતના કરાર ઉપાંત ચાલશે તો નાતના ગુનાહમાં આવશે તે ગુનાહના રૂા ૧૦૧ લેવામાં આવશે.

કલમ ૮મી.

નાતરાની વીગત.

જે દીવસે નાતરાનો ચાંદલો કરે છે તે દીવસે સગાં વહાલાને નોતરા કહેતા હતા તે નાત તરફથી બંધ છે. તેમજ કન્યાના આપનેતાં પકવાન તથા સુરાપાન મોકલવાનું નાત તરફથી બંધ કયું છે તે ઉપરાંત કોઈ પણ કરશે તો નાતના ગુનાહમાં આવશે. તે ગુનાહના રૂા ૧૦૧ લેવામાં આવશે.

આક્રમો દીવસ નાત તરફથી બંધ કર્યો છે અને નવમો દિવસ કરે છે તે પણ નાત તરફથી બંધ કર્યો છે. તે ઉપરાંત કરશે તો નાતના ગુનાહમાં આવશે તે ગુનાહના રૂા ૧૫૫ લેવામાં આવશે.

(૧૩)

નાતરૂ થયા પછી જમાઈને જમવા બોલાવે છે તે દીવસે જમાઈને ૩૦ પ) આપે એની ઊપ્રાંત આપે નહીં. તેમજ કોઈ સગાને વેહેંચે પણ નહીં. નાતના રીવાજ ઉપ્રાંત ચાલસે તો નાતના ગુનાહમાં આવસે તે ગુનાહના ૩૦ ૭ લેવ.માં આવસે.

નાતરે ગયા પછી આઠ દીવસ મુધી એના સગાંઓ જમવા બોલાવે છે તે બોલાવે નહીં અને બોલાવસે તો નાતના ગુનાહમાં આવસે તે ગુનાહના ૩૦ પા લેવામાં આવસે.

આપણી ન્યાતમાં નાતરા થાય છે તેની ચાલુ વીગત.

નાતરામાં નાતની હાંસલના ૩૦ ૯)

આઠમાં દીવસના. ૩૦ ૧૬)

પડીકાનો ૩૦ ૧૮

ઘરડાના ૩૦ ૧૦)

ઘરડાના બે દીવસના ૩૦ ૪) ચાંદલો ત્યા નાતરાના પટેલના ૩૦ ૨) ચાંદલાના દીવસના ત્યા નાતરાના દીવસના ૩૦ ૨) ભુમલે ૩૦ ૪) બે પટેલના ત્યા ટેલીયાના ૩૦ ૨) ચાંદલાના દીવસના ત્યા નાતરાના દીવસના ખાવાને ૩૦ આપે છે તેની ચોથઈ નાતમાં લેવામાં આવે છે.

અને છોકરીના ખાપ પાસેથી ૩૦ ૧૦) નાતમાં લેવાય છે ખાવા લે છે તેના.

(૧૪)

કાચી ચુડીના રૂા ૧૬) નાતમાં લેવાય છે વગર છોકરાવાળી કન્યા રંડાય ને નાતરે જાય તેનું અરધું દેજ તે છોકરીના સાશરે પાછું અપાય છે ખીચડાના રૂા ૧૬) છોકરીના બાપને અપાય છે. પાટલાના રૂા. ૨૧) છોકરીના બાપને અપાય છે.

દાના છાંટનારીને રૂા ૨) અપાય છે.

પ્રાદાના દાપાના રૂા ૩] અપાય છે.

વશતાડીઆને રૂા ૧૦) અપાય છે અને એકપર બીજી કરે તેનું દબળ અપાય છે.

એક કન્યા ઉપર બીજી કરે છે તેની પાસેથી નાતમાં હાંસલ થયેલ લેવાય છે.

બહાર ગામની કન્યા લાવે છે તેની વીગત.

આપની નાતમાં બહાર ગામની કન્યા નાતરૂ કરી લાવે અથવા લગ્ન કરી લાવે છે તેના ચાલુ રીવાજના રૂા ૫૧) નાતમાં લેવાય છે. અને રૂા ૧૫) ઘરડાના લેવાય છે. જુમલે રૂા ૬૬) જે કોઈ બહાર ગામની કન્યા લાવે છે તેની પાસેથી લેવામાં આવે છે. એ નાતનો ચાલુ કરાર છે.

કલમ ૯ મી.

જમણુ આપવાનું બંધ તેની વીગત.

નાતમાં જમણુ આપે છે તે બંધ. અટકાવવાળાને આપે અપંગ, આંધળા, લુલા, લંગડા તથા કોઈ નાતમાં જમવા નહિ જતું હોય તેને આપે એ સીવાય બીજાને આપે નહીં

એમ કરતા આપે તો નાતના ગુનાહમાં આવશે તે ગુનાહના
 રૂ. ૨૫) લેવામાં આવશે.

કલમ ૧૦ મી.

મૈયતની વીગત.

મૈયતના દિવસે વાવે જાય છે તે એના પાંચ સગા
 હોય તે જાય બીજા જાય તો નાતના ગુનાહમાં આવશે. તે
 ગુનાહનો રૂ. ૧૧] લેવામાં આવશે.

મૈયતના કામમાં ગૈર તાપીએ નાવા જાય ને નાહીને
 આવતી વખતે સુરાપાન કરે છે. તે કરે નહીં. ને એમ
 કરતાં કરે તો નાતના ગુનાહમાં આવશે તે ગુનાહનો
 રૂ. ૧૧] લેવામાં આવશે.

મૈયતના કામમાં મોકાણુ લઈને જાય છે. તે વખતપર
 ઘરઘણી સુરાપાન કરાવે નહીં ને એમ કરતાં કરાવશે તો
 નાતના ગુનાહમાં આવશે તે ગુનાના રૂ. ૨] લેવામાં આવશે.

મૈયતના કામમાં ખારમું કરે છે તે ખંધ. તે જો ૫૦
 વરસની ઉપરાંતનું હોય તો તેનો ખરચો તેરમાને દિવસે કરે
 ને પ્રાક્ષણ ફેરવે તો કરે. નહિ તો કરે નહિ. ને કાંઈનો
 વાલી વારસ ના હોય ને એકલો માણસ હોય તેના પાછળ
 નાત જમાડવાનો હોય તો તે પ્રાક્ષણ ફેરવે ને નાત જમા-
 ડે તે સિવાય જે કાંઈ કરશે તો તે નાતના ગુનાહમાં
 આવશે તે ગુનાહના રૂ. ૨૫] લેવામાં આવશે.

(૧૬)

મરનારની ક્રિયા પછી ખેંચાંઓ ધુપેલ ધાલવા બંધ
છે તે બંધ. તેના પાંચ સગાં બય પાંચથી વધુ બેસાવે તે
નાતના ગુનાહમાં આવે તે ગુનાહનાં રૂ. ૨૫] લેવામાં આવશે.

મૈયતના બાહાર કારણમાં તેના પાંચ સગાં હોય તે
બય બીજા કોઈ બય નહિ ને બીજા બય તે નાતના
ગુનાહમાં આવે તે ગુનાહનો રૂ. ૧૫ લેવામાં આવશે.

મૈયતની સરામણી ગ્રાહણ સરાવી બંધ
તેની વિગત.

૧. દશા સરાવે તેના ૧૦ સવાકા.
 ૨. અગીઆરમુ સરાવે તેના રૂ. ૩૫
 ૩. બારમુ સરાવે તેના ૧૨ સવાકા.
 ૪. તેરમુ સરાવે તેના ૧૩ સવાકા.
 ૫. મસતાનના ૧૪ સવાકા.
 ૬. બારમાના ઘડા બરામણીનો રૂ. ૧]
- બુમલે રૂપીઆ પા ગ્રાહણને આપી દેવા.

